

**Södertälje
kommun**

Elevdelaktighet i skolans förbättringsarbete

Sandra Aadalen

Varför?

Hur?

Innehåll

Design thinking – vad och hur?

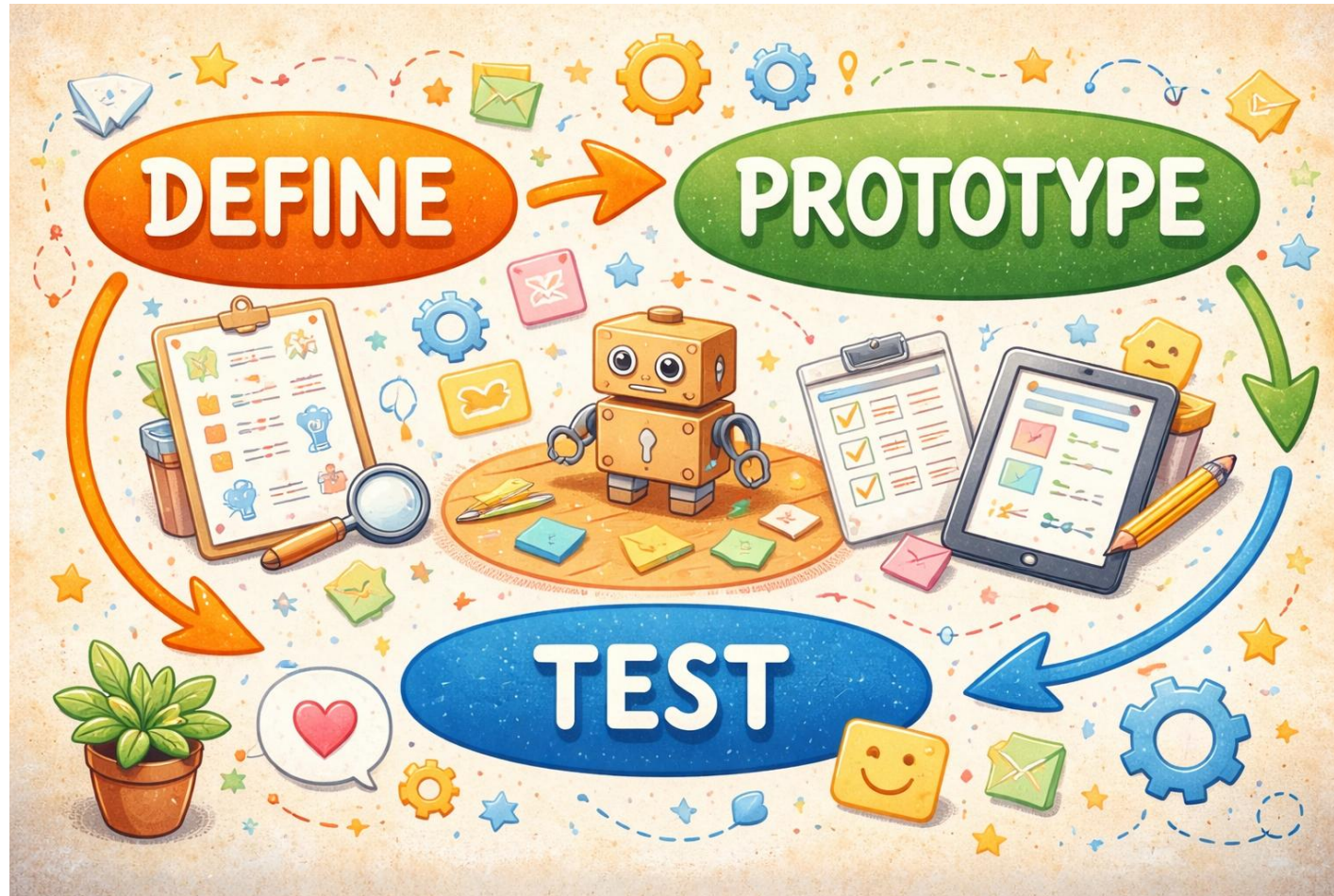

Exempel i och utanför skolan

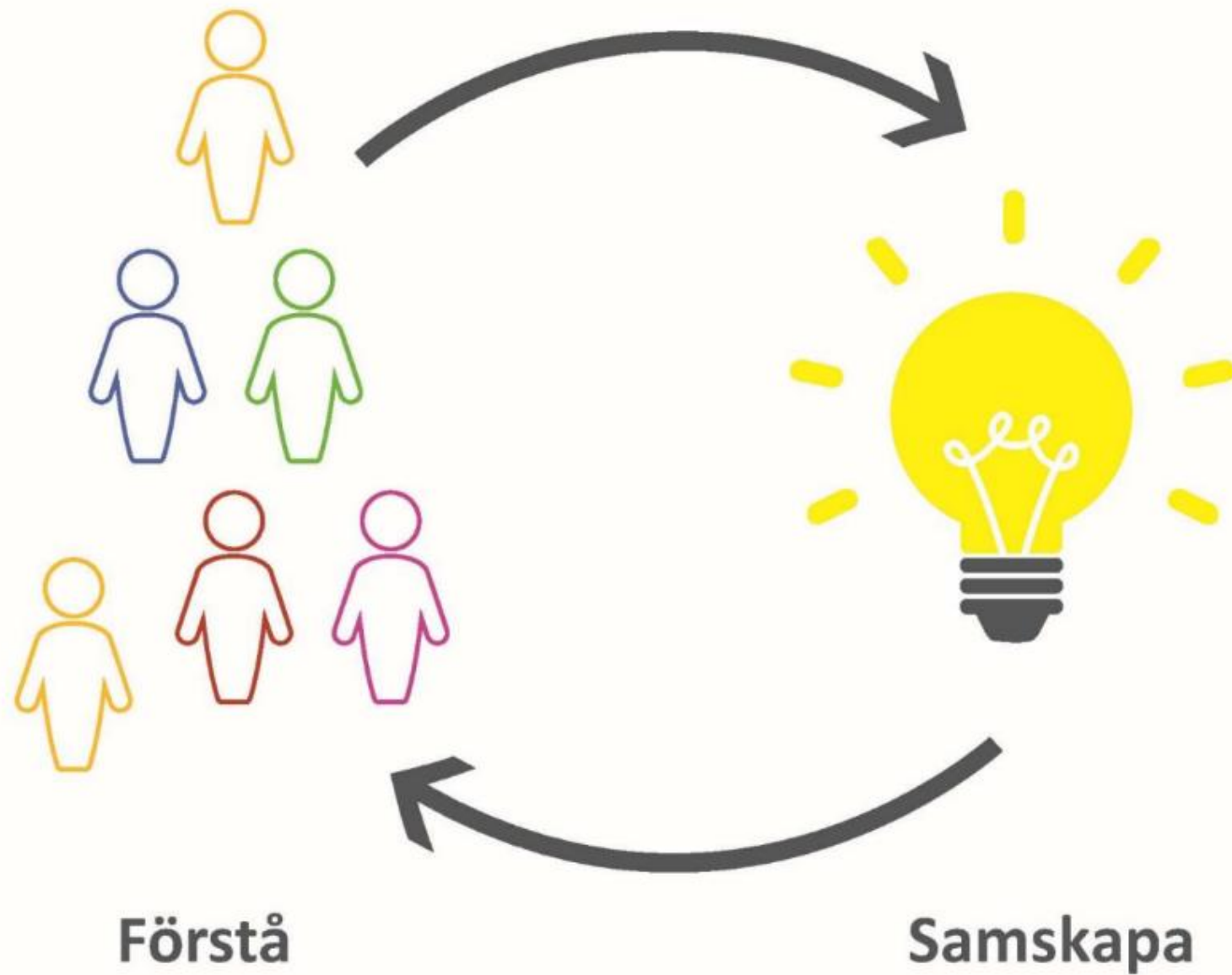
Syfte? Nya perspektiv på **hur** vi kan involvera elever i förbättringsarbete - och inspiration

Vad är Design thinking?

Design - medvetet utforma

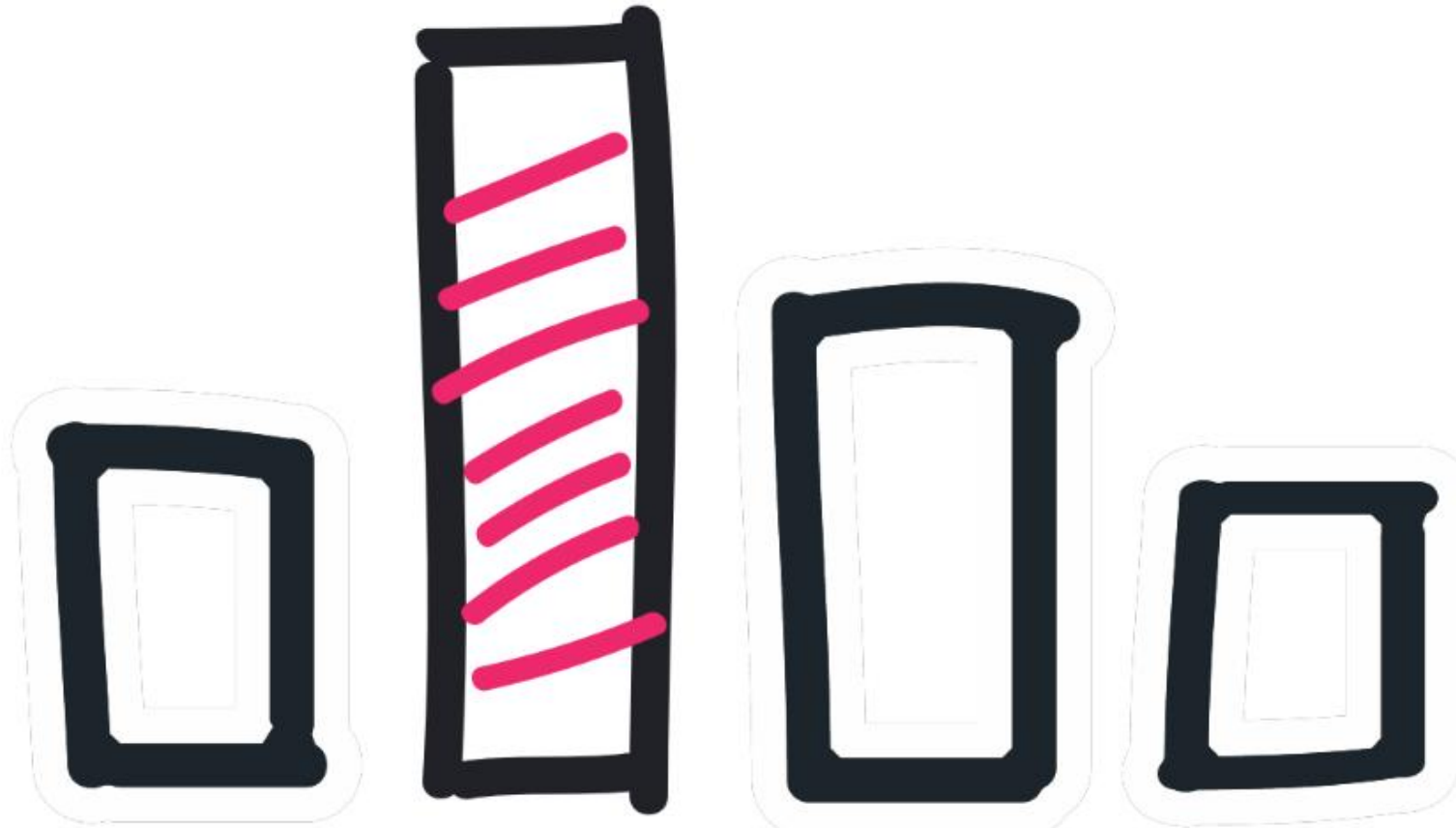
Design thinking

– en utvecklingsprocess...

... där man utgår från
användarens behov
och **medskapar** lösningar
tillsammans med
användare och utförare.

Enklare att göra rätt prioriteringar

Sluta göra

Göra mindre av

Göra mer av

Börja göra

Antaganden

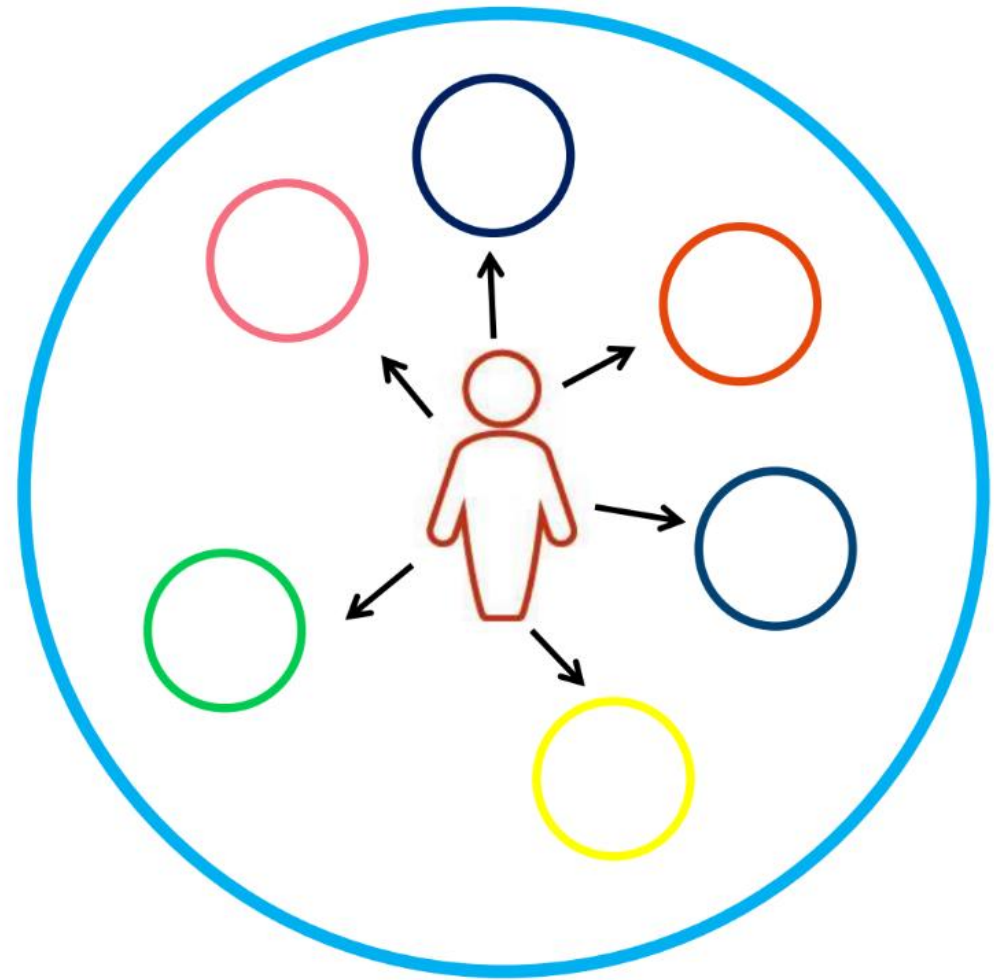
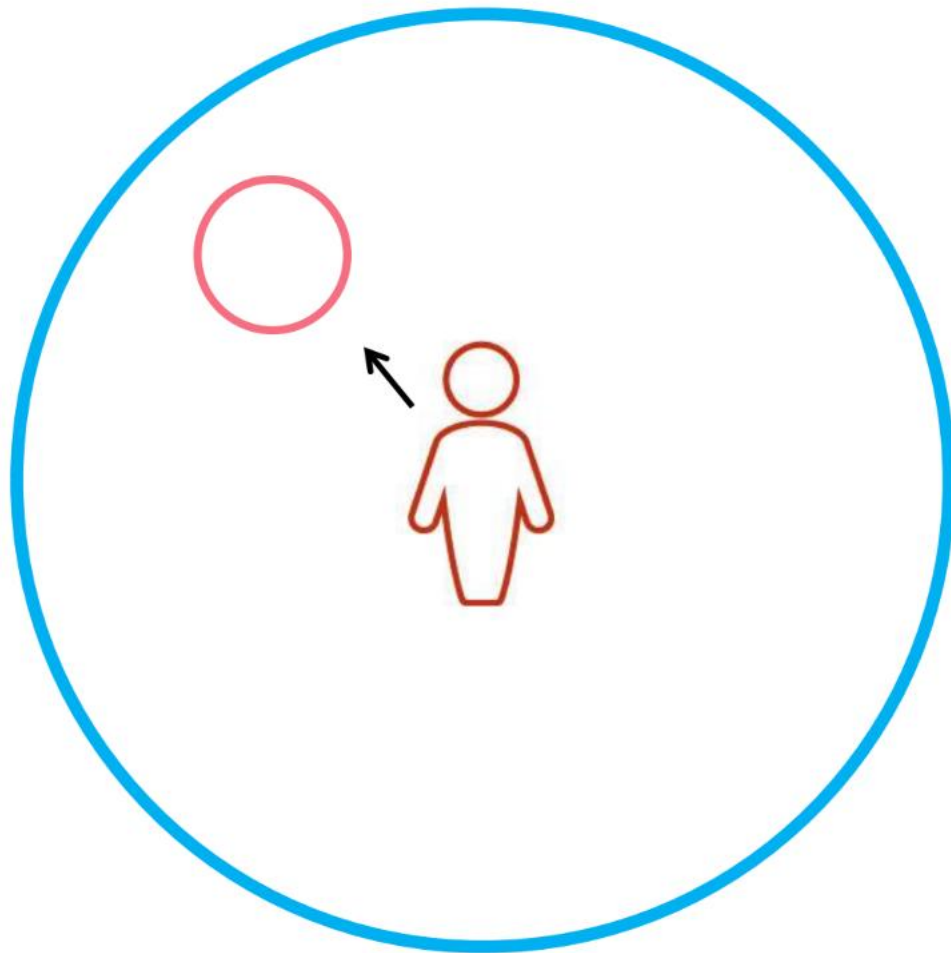
Vi har valt att bara informera föräldrarna för att skydda barnet.

**Verksamhetens
perspektiv**

Jag får inte reda på någonting. Det är ju mitt liv det gäller. Jag är hela tiden orolig för vad som ska hända.

**Användarens
perspektiv**

Förstå dem det berör

Exempel 1: Familjehemsplacerade barn och unga

När barnen berättar

Psykisk hälsa på schemat?

■ Vad får elever att må bra i livet och i skolan?

Vänner

Lärare/ personal som bryr sig

Familj

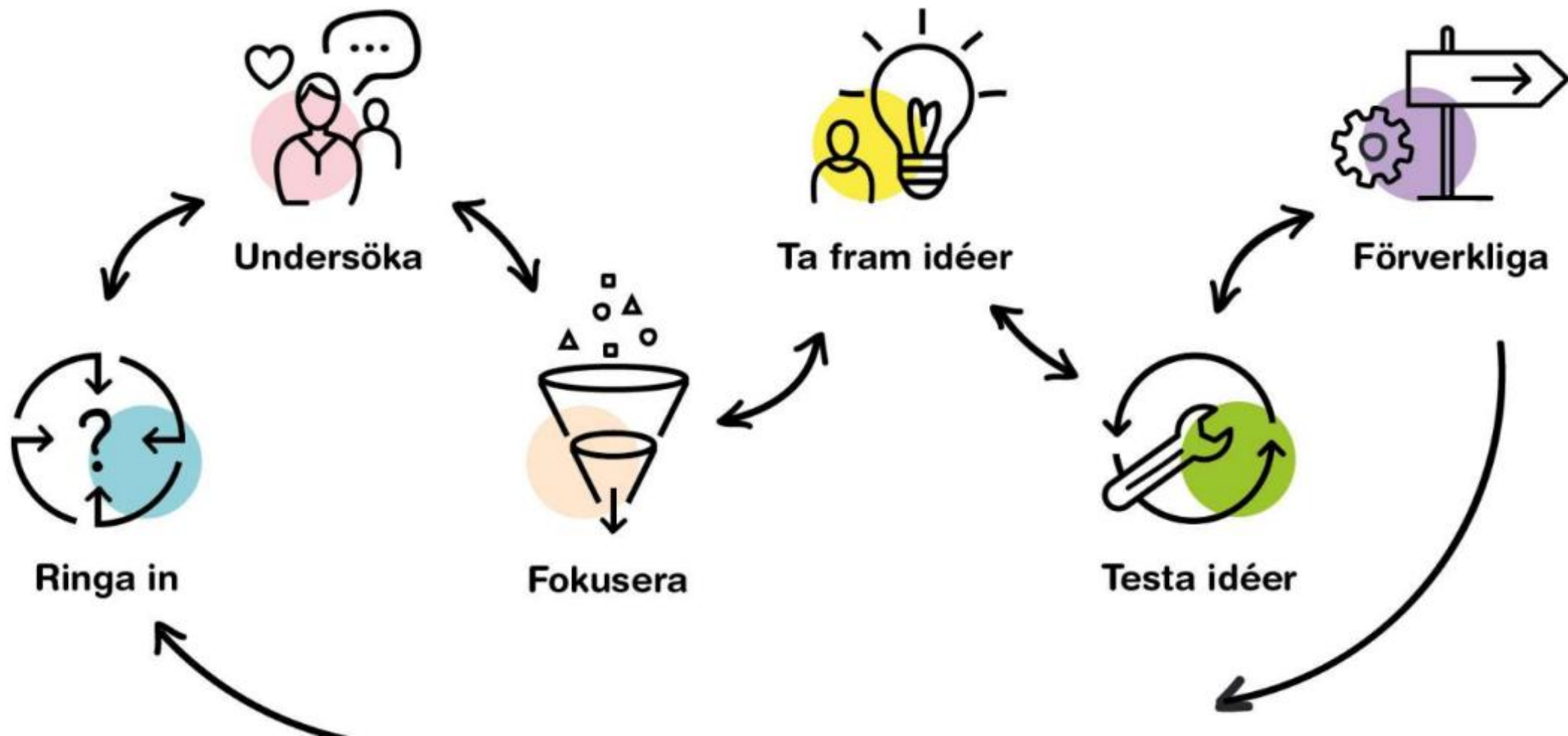
Hanterbarhet

Tydligt mål och syfte

Fritidsaktiviteter

Sömn

Undersöka

Metoder

Undersöka

Intervju

Service Safari

Workshops

Dagbok

Personas

Storyworld

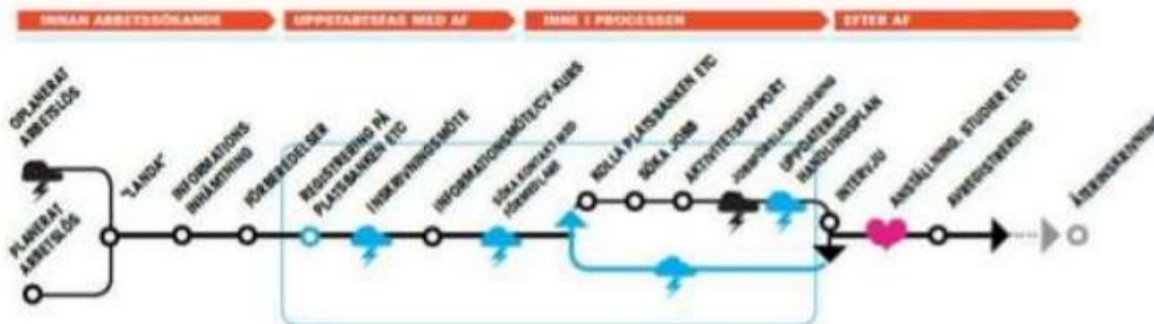
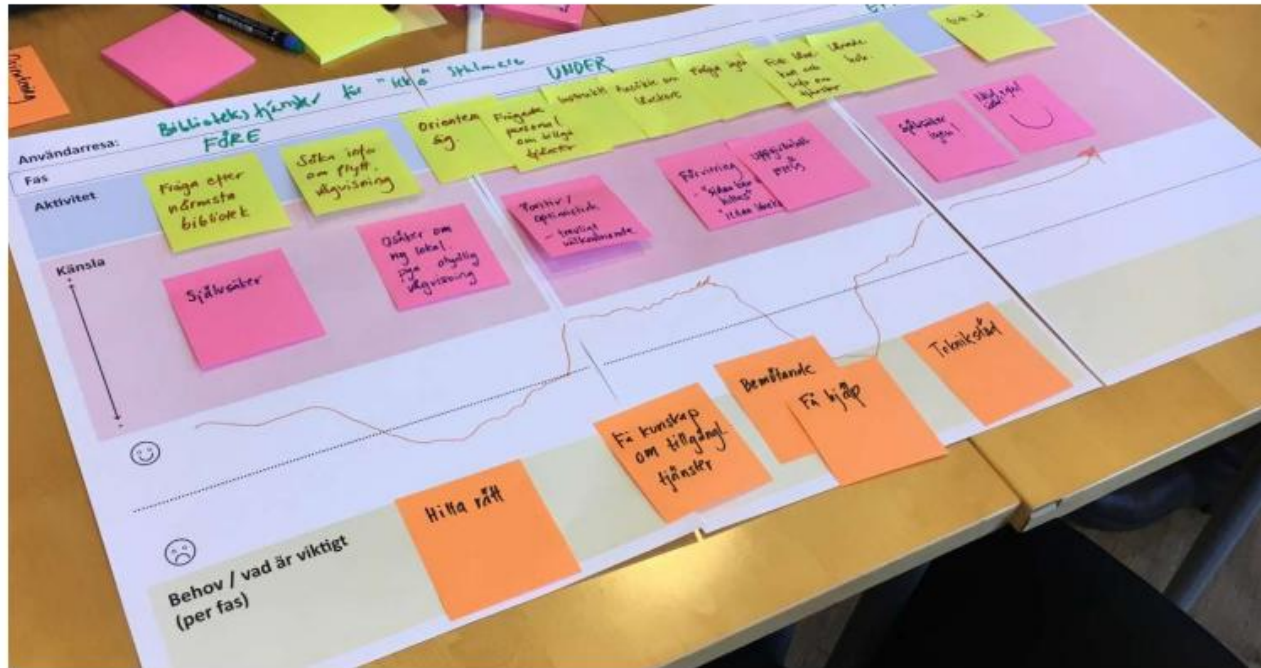
Användarberättelser

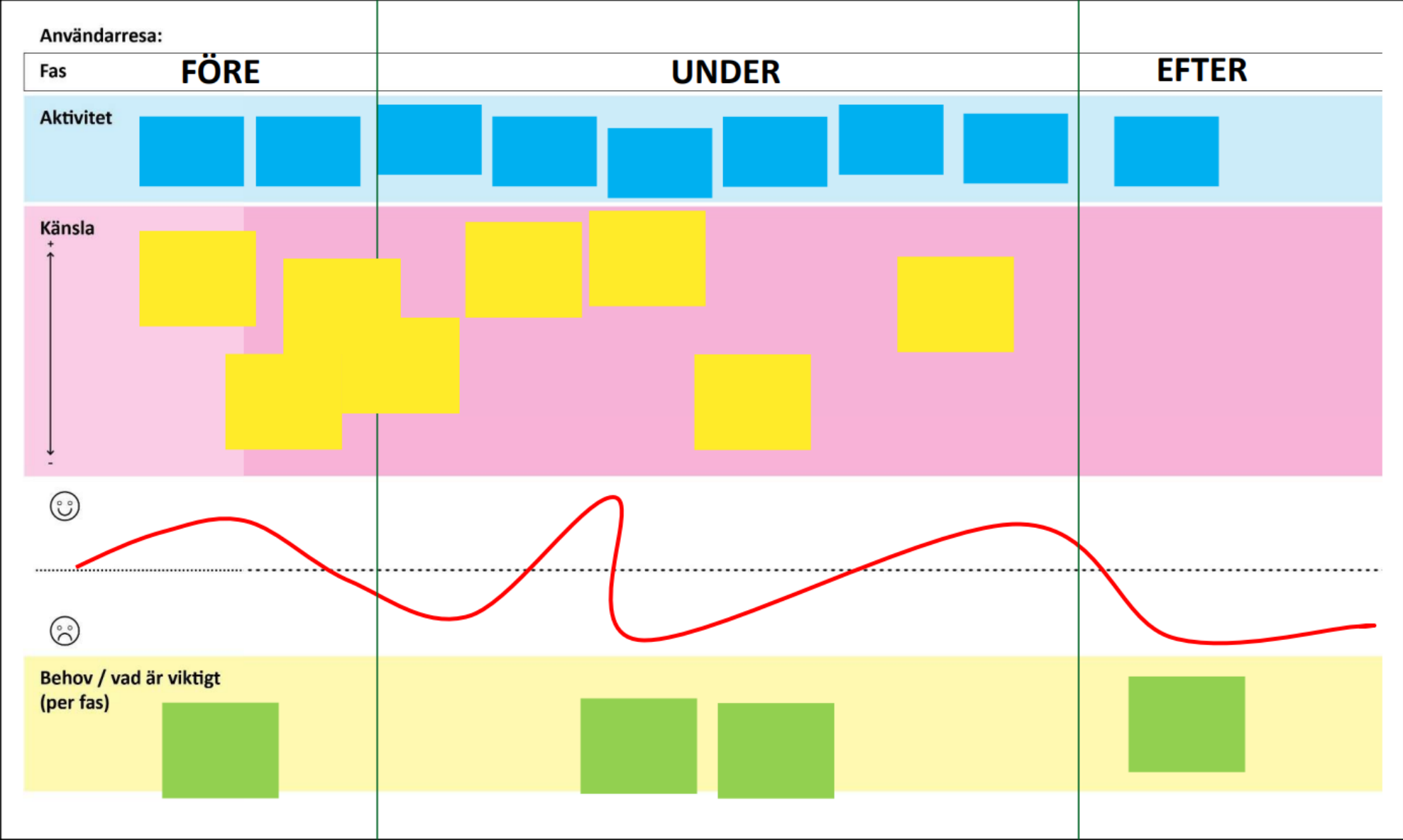
Observation

Användarresa

Cultural probs

Användarresa

Service safari

Bild: Region Stockholm, Sös innovation, FoUUi

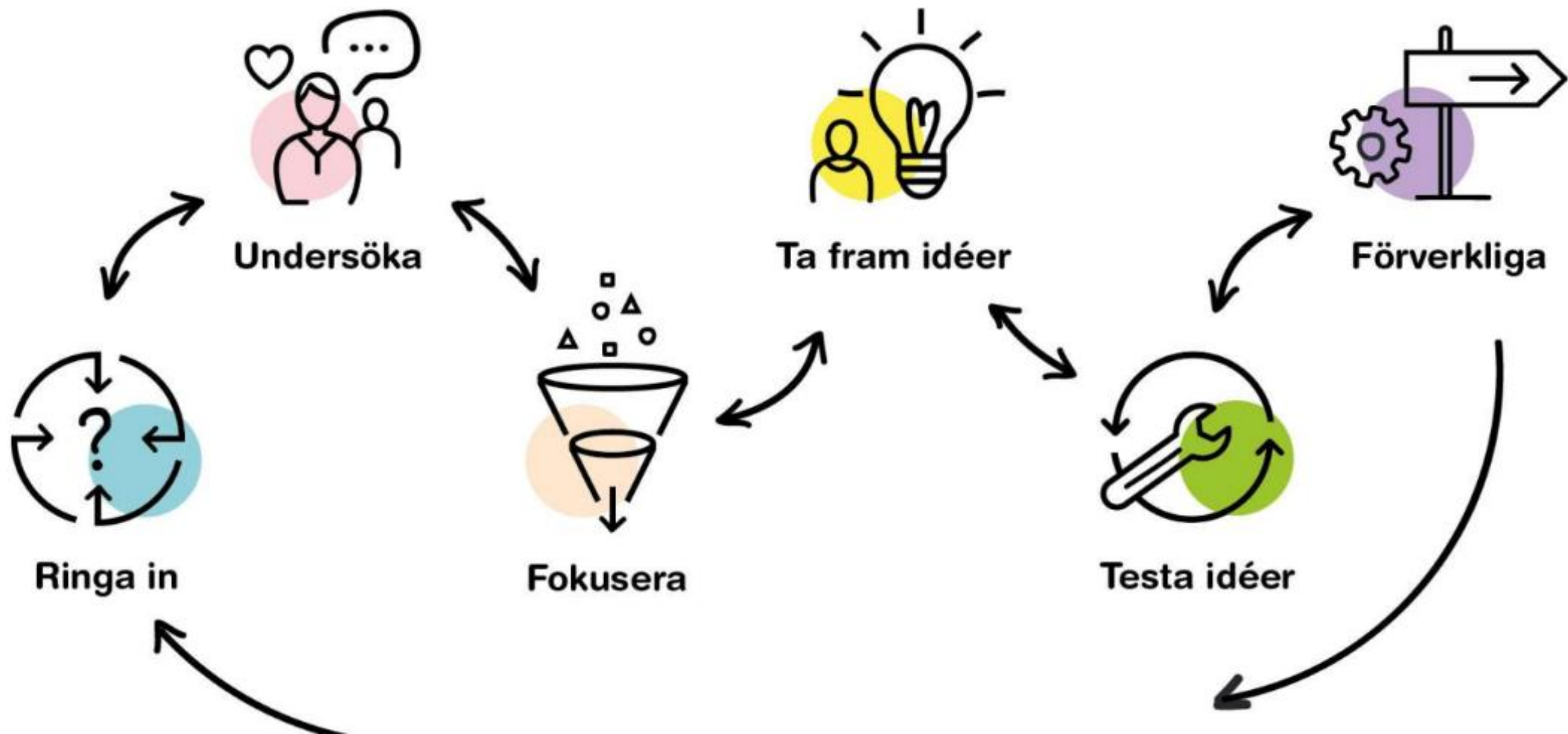
VAD: Service safari är en metod där man själv är användare och testar tjänsten för att bättre kunna förstå användarens upplevelse.

Hur många har varit elev för en dag? Eller i en situation?

Deltagande observation

VAD: Genom att delta i verksamheten som användaren ingår i får man insikter ur användarens perspektiv. Man observerar (och deltar ev) i dagliga aktiviteter.

Utvecklingssamtal

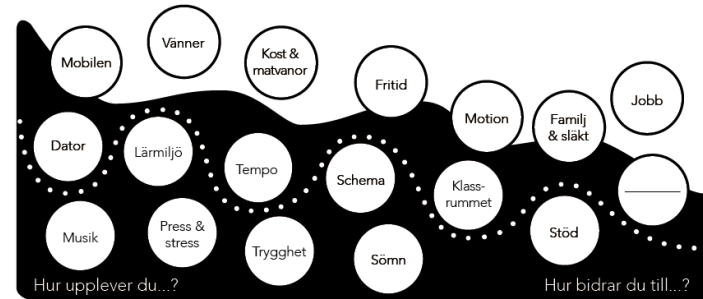
- I samarbete med lärare, elever och elevhälsa genom design thinking/ tjänstedesign

Många olika faktorer kan påverka studiesituationen. Hur kan vi öka antalet positiva faktorer och minska de negativa?

Vilka fem faktorer har störst positiv och negativ påverkan på ditt mående och din skolsituation?
Markera med + och - tecken.

Hur skapar du balans mellan studier och annat som är viktigt i ditt liv?

Vi vet att det är viktigt att se sina styrkor och förmågor. Styrkor och förmågor utvecklas under hela livet.

När jag är som bäst - mina styrkor och förmågor
Markera dina tre främsta styrkor och förmågor. Lägg gärna till ett eget exempel.

☐ Kreativ	☐ Modig	☐ Planera
☐ Nyfiken	☐ Social förmåga	☐ Strukturerera
☐ Uthållig	☐ Vänlig	☐ Analysera
☐ Ärlig	☐ Noggrann	☐ Samarbeta
☐ Humor	☐ Praktisk	☐ _____

"När jag får höra vad jag är bra på så gör jag mer av det."
Elev i årskurs 3

Vad får dig att fungera bra i klassrummet, och varför?

- Vilka arbetsätt fungerar bra för dig, och varför?
☐ Grupparbete	☐ Lyssna	☐ Film
☐ Eget arbete	☐ Skriva	☐ Genomgång
☐ Korta uppgifter	☐ Läsa	☐ _____
☐ Delmoment	☐ Tala	

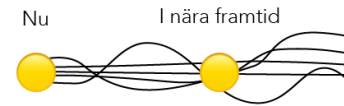
Att ha ett mål med studierna gör det lättare att nå målet i skolan. Mål kan förändras över tid.

Vilka är dina mål i skolan just nu?

Vad hjälper dig att nå dina mål? Är det något som du önskar få i skolan?

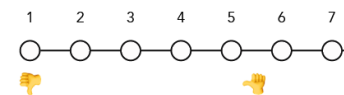
Vad är ditt mål med studierna?

Var ser du dig själv i framtiden?

Det är viktigt att tydligt kommunicera sina mål och önskan samt lägga upp en plan för hur man ska nå sina mål i ämnena.

Hur upplever du att det går för dig i skolan?
Motivera varför du valde den siffran.

To do - plan framåt

Vad kan du göra för att lyckas med dina studier och må bra?

Vad kan du göra för att du ska lyckas med dina studier och må bra?

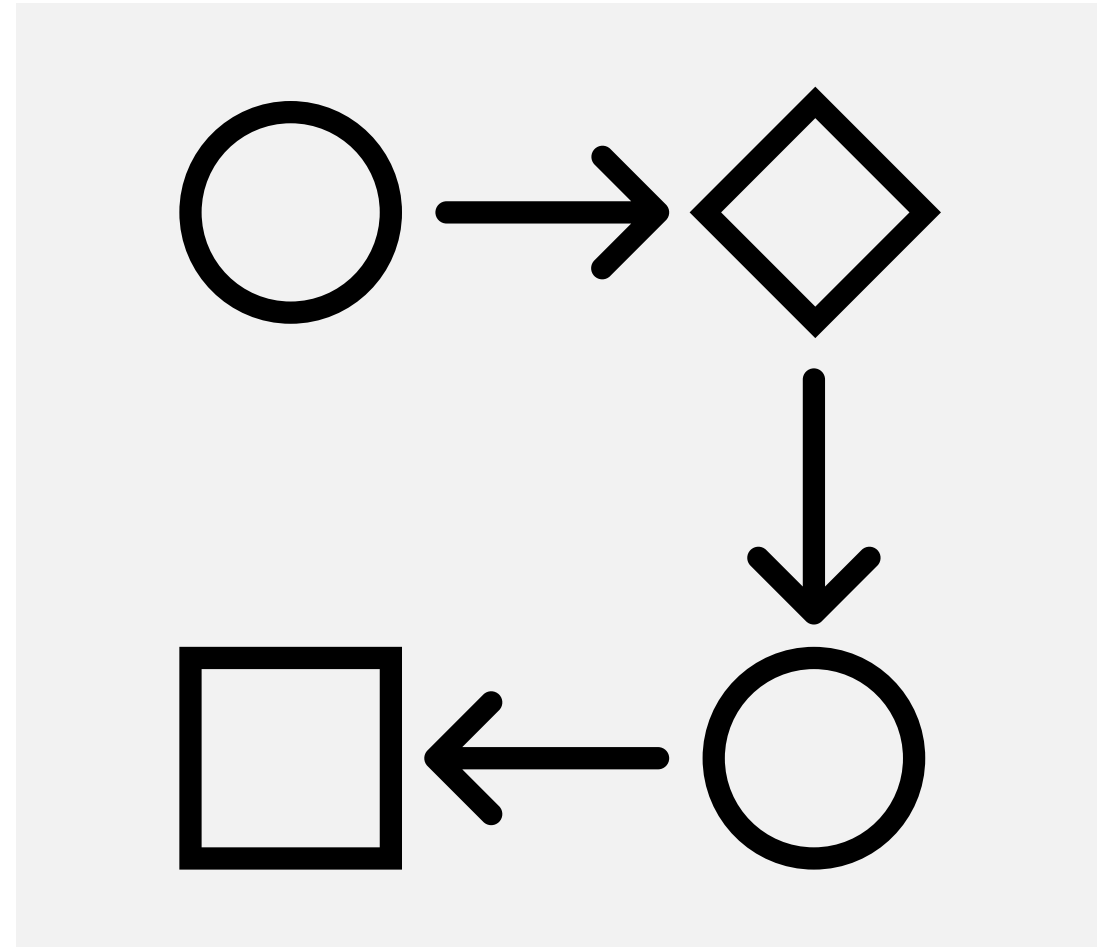
• _____	• _____
• _____	• _____
• _____	• _____

Bakgrund och process

- Behov i arbetslag - "uppfinner hjulet varje gång", likvärdighet, öka elevaktivitet och engagemang
- Möjlighet till samarbete, dialogverktyg

Styrdokument:

- Samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation
- Det är betydelsefullt att utvecklingssamtalet blir ett samtal mellan de tre parterna eleven, vårdnadshavaren och läraren. Då kan utvecklingssamtalet ge en bredare beskrivning av elevens skolsituation och bidra till att eleven kan utvecklas på bästa sätt.
- Eleven kan vara delaktig i utvecklingssamtalet genom att själv värdera och beskriva sitt skolarbete.

Lyssna

Hålla intervjuer och testa med triggermaterial och prototyper.

1 2

Förstå

Analys av intervju- och testmaterial som hjälper med bilda insikter, omdefinierar frågan.

Målgrupp

Prototyp

Förfina lösningen iterativt och designa en digital eller fysisk prototyp.

4 3

Idégenerera

Experter från olika bakgrunder är involverade i samskapande workshops för idégenereringsprocessen.

För vem?
Värde?

Intervjuer

- Behov och önskemål om att prata mer om framtid
- Mående och trivsel
- "Om jag får veta vad jag gör bra så gör jag mer av det"
- Individualism
- Närvaro - hur pratar vi om det? "Elever är inte bara borta, det finns alltid en anledning"
- Resultat – hur går det?
- Vad är nästa steg? Blicka framåt
- Personal: Förberedelse är viktigt!

(Att prata om framtiden) det skulle verkligen hjälpa för att alltså det är jättesvårt att plugga när man inte vet vad man pluggar för. Det är många som inte vet, har jag märkt.

Ta upp trivsel och mående, resultat, feedback, framtiden, mål och visioner. Att få tips och exempel

Man ska få positiv och negativ feedback så man vet hur man ska utvecklas och vad man redan är bra på och sedan kolla skolmiljön, att eleven trivs och mår bra i skolan.

Workshops med lärare/mentorer, elevhälsa & elever

Innehåll och struktur

Trivsel

- Eleven berövar
- Vårdnadshavare gör sin bild på elevens mående

Resultat

Gör en variant som bl.a. faciliterar att på dels faktas dels skolans upplevelse av föräldrar och måluppfyllelse, utskrivet! (Slippa sitta bakom en datorskärm)

Eleverna får chans att förbereda sig inför samtalet

Att få elever att reflektera kring var de ofta befinner sig i under lektionerna

Klassrumssituationer synliggjorda vad som fungerar

Vad får dig att fungera i klassrummet?

Målet

Motivation

Prata om Mål i Framtid

Elever som kan säga med vilka med eleverna i klassrummet?

Tid & energi

Du idag

Styrkor & positiva rutiner

Skattning i alla ämnen

Lifta det positiva e förstärk det

Vi utgår in från 15 min samtal - utav vad eleven skulle behöva

Eleven får välja några områden de pratar om.

Stöd vi kan hjälpa dig med

Insikt: Mentorerne läser sig vid att de bara har 20 min för ett elev samtal - istället för att tänka vad som ska göras

Eleven i centrum - vilken är dina "super-krafter"?

Lifta elevens styrkor

Vi har det att det här är dina styrkor. Det är av stor betydelse när läraren ser en elevs styrkor.

Lära uppifit är att lyfta eleverns styrkor på ett utvecklings-samtal.

Det är lärarens uppifit att lyfta elevernas styrkor på ett utvecklings-samtal.

Tidig upptäckt av elever som inte mår bra (-> Hänvisa vidare till kollektivet)

Flera mentorer vill inte uttala sig om hur eleverna mår -> Vad ska vi göra med zonen

Fyra områden framträder

- Mående och trivsel
- Styrkor och förmågor
- Mål och motivation
- Resultat

Hur?

- Prototyp - justera
- Testa
- Utvärdera
- Justera
- Spridning

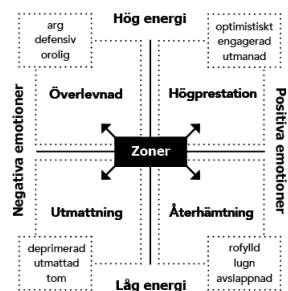
Utvecklingsamtal

Namn Klass

Om samtalsstödet: Det här samtalsstödet är framtaget av elever, lärare och elevhälsa för att du som elev ska må bra, lyckas med dina studier och få det stöd du behöver.

Uppstart: Känslokompassen Bähr, 2022

Markera vilken zon du oftast befinner dig i.

Hjälp och stöd på skolan:

Mentorn följer upp och har överblick över hela din studiesituation.

Studievägledaren kan hjälpa dig med motivation och stöd i val av utbildning och framtidsvägar.

Kuratorn kan vara ett stöd till dig i frågor som berör hela livssituationen, t.ex. mående.

Specialpedagogen arbetar tillsammans med lärare och elever för att utforma en tillgänglig undervisning och ta bort hinder.

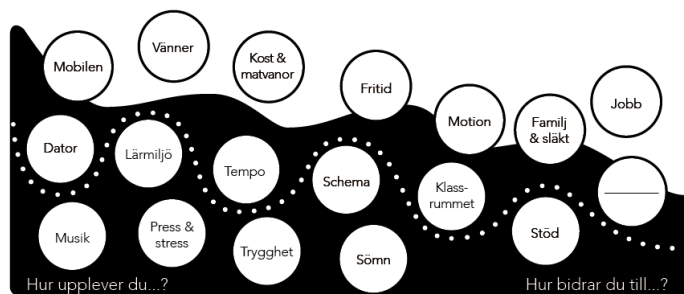
Skolsköterskan kan stödja dig i din fysiska, psykiska och sociala hälsa.

Många olika faktorer kan påverka studiesituationen. Hur kan vi öka antalet positiva faktorer och minska de negativa?

Vilka fem faktorer har störst positiv och negativ påverkan på ditt mående och din skolsituation? Markera med + och - tecken.

Hur skapar du balans mellan studier och annat som är viktigt i ditt liv?

Vi vet att det är viktigt att se sina styrkor och förmågor. Styrkor och förmågor utvecklas under hela livet.

När jag är som bäst - mina styrkor och förmågor Markera dina tre främsta styrkor och förmågor. Lägg gärna till ett eget exempel.

☐ Kreativ	☐ Modig	☐ Planera
☐ Nyfiken	☐ Social förmåga	☐ Strukturera
☐ Uthållig	☐ Vänlig	☐ Analysera
☐ Ärlig	☐ Noggrann	☐ Samarbeta
☐ Humor	☐ Praktisk	☐ _____

Visste du att det är en styrka att kunna be om hjälp?

"När jag får höra vad jag är bra på så gör jag mer av det." Elev i årskurs 3

Vad får dig att fungera bra i klassrummet, och varför?

Vilka arbetsätt fungerar bra för dig, och varför?

☐ Grupparbete	☐ Lyssna	☐ Film
☐ Eget arbete	☐ Skriva	☐ Genomgång
☐ Korta uppgifter	☐ Läsa	☐ _____
☐ Delmoment	☐ Tala	

Att ha ett mål med studierna gör det lättare att lyckas i skolan. Mål kan förändras över tid.

Vilka är dina mål i skolan just nu?

Vad hjälper dig att nå dina mål? Är det något stöd som du önskar få i skolan?

Vad är ditt mål med studierna?

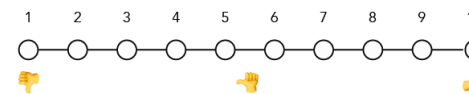
Var ser du dig själv i framtiden?

Det är viktigt att tydligt kommunicera krav och förväntningar samt lägga upp en plan för hur du ska lyckas med dina mål i ämnena.

Hur upplever du att det går för dig i dina ämnen?

Motivera varför du valde den siffran.

To do - plan framåt

Vad kan du göra för att lyckas med dina studier och må bra?

Vad kan skolan göra för att du ska lyckas med dina studier och må bra?

Vad kan andra göra för att du ska lyckas med dina studier och må bra?

• _____	• _____	• _____
• _____	• _____	• _____
• _____	• _____	• _____

Effekter

- **Information finns på Vklass**

Utvecklingssamtalen kan få ett djupare syfte.

- **Helhetsbild**

En möjlighet för elever att prata om hur tillvaron utanför lektioner och utanför skolan påverkar skolgången.

- **Lätt att återkoppla till**

Lätt att plocka ut *likheter och skillnader* när mallen används upprepade gånger.

- **Gemensam systematik kring samtalen**

Ökad likvärdighet för skolans elever.

Användarguide utvecklingsamtal

Om samtalsstödet:

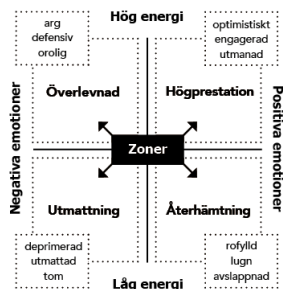
Lärare och elever som har tagit fram och prövat samtalsstödet har sammanfattat sina erfarenheter av att använda materialet i denna användarguide. Här följer deras insikter i vad som är viktigt att tänka på inför, under och efter samtalet.

Inför utvecklingsamtalen:

- Låt eleverna förbereda sig under mentorstid / lektion.
- Gå igenom varje del i samtalsstödet med eleverna innan de börjar.
- Samla in elevernas underlag.
- Gå igenom elevernas svar. Är det någon/några delar som behöver mer tid/fokus under samtalet?

Uppstart: Känslokompassen *Bähr, 2022*

Markera vilken zon du oftast befinner dig i.

Efter utvecklingsamtalen:

- Vad ser jag som mentor för mönster i elevernas svar?
- Vad ser vi på skolan för mönster på årskurs / program / skolnivå?
- Hur kan vi arbeta utifrån de mönster vi ser för att främja lärande och hälsa på klass / årskurs / program / skolnivå?
- Dokumentera och följ upp.

Många olika faktorer kan påverka studiesituationen. Hur kan vi öka antalet positiva faktorer och minska de negativa?

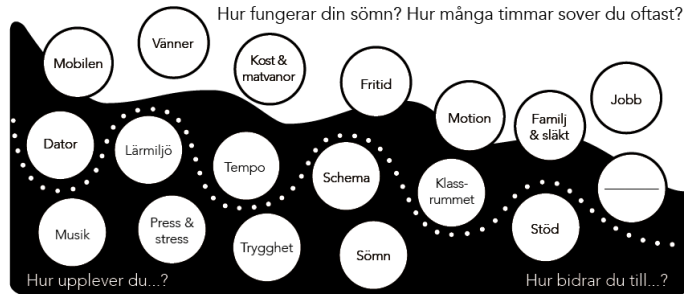
Vilka fem faktorer har störst positiv och negativ påverkan på ditt mående och din skolsituation?

Markera med + och - tecken.

Hur skapar du balans mellan studier och annat som är viktigt i ditt liv?

Exempel på kompletterande frågor:

- Hur fungerar relationer till lärare / annan personal?
- Hur fungerar relationer till klasskamrater / andra elever?
- Hur fungerar din sömn? Hur många timmar sover du oftast?

Vi vet att det är viktigt att se sina styrkor och förmågor. Styrkor och förmågor utvecklas under hela livet.

När jag är som bäst - mina styrkor och förmågor

Markera dina tre främsta styrkor och förmågor. Lägg gärna till ett eget exempel.

- Kreativ
- Nyfiken
- Uthållig
- Ärlig
- Humor
- Modig
- Social förmåga
- Vänlig
- Noggrann
- Praktisk
- Planera
- Strukturera
- Analysera
- Samarbeta
- _____

Vad får dig att fungera bra i klassrummet och varför?

Vilka arbetssätt fungerar bra för dig och varför?

- Grupparbete
- Eget arbete
- Korta uppgifter
- Delmoment
- Lyssna
- Skriva
- Läsa
- Tala
- Film
- Genomgång
- _____

Exempel på kompletterande frågor:

- Hur använder du dina styrkor och förmågor i skolan?
- Hur fungerar det att komma i tid till lektionerna?
- Hur fungerar det att ta med rätt material till lektionerna?

Att ha ett mål med studierna gör det lättare att lyckas i skolan. Mål kan förändras över tid.

Vilka är dina mål i skolan just nu?

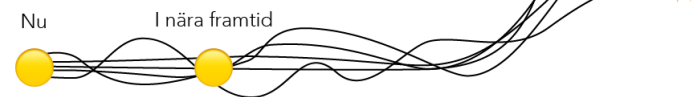
Vad hjälper dig att nå dina mål? Är det något stöd som du önskar få i skolan?

Vad är ditt mål med studierna?

Var ser du dig själv i framtiden?

Exempel på kompletterande frågor:

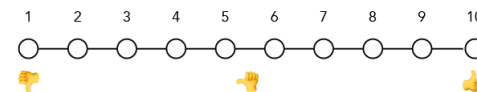
Ibland är det svårt att svara på frågan om mål med studierna. Ett förslag kan vara att fråga: Vad var det som gjorde att du sökte till den här utbildningen / det här programmet?

Det är viktigt att tydligt kommunicera krav och förväntningar samt lägga upp en plan för hur du ska lyckas med dina mål i ämnena.

Hur upplever du att det går för dig i dina ämnen?

Motivera varför du valde den siffran.

To do - plan framåt

Vad kan du göra för att lyckas med dina studier och må bra?
 Vad kan skolan göra för att du ska lyckas med dina studier och må bra?
 Vad kan andra göra för att du ska lyckas med dina studier och må bra?

Exempel på kompletterande frågor:

Hur upplever du att det fungerar med återkoppling från lärarna?

Two stars and a wish för eleven: Lyft fram två saker som du är nöjd med / stolt över och en som du behöver arbeta vidare med.

Two stars and a wish för läraren: Lyft fram två saker som eleven har lyckats med och en sak som du ser att eleven behöver arbeta vidare med.

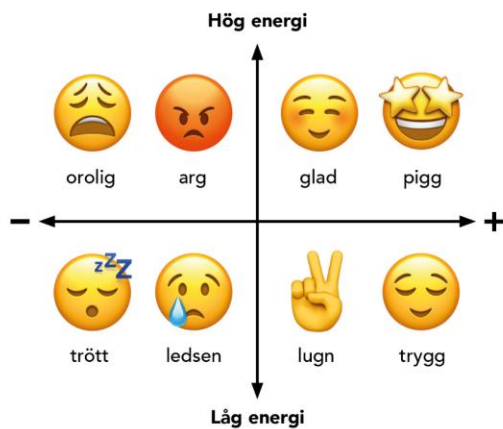
Sammanfatta elevens målpåfyllelse i ämnena just nu.

♥ Mående och trivsel

Känslokompassen

Hur känner du dig oftast i skolan?

Hur påverkar de olika områdena ditt mående och din skoldag?

Ringa in 👉 eller 👍

♦ Styrkor och förmågor

Vad är du bra på?

Jag är ...

- Påhittig
- Modig
- Snäll
- Ärlig
- Rolig
- Social
- Noggrann
- Praktisk
- Konstnärlig
- _____

I klassrummet är jag bra på att ...

- Lyssna
- Skriva
- Läsa
- Tala
- Arbeta självständigt
- Arbeta i grupp
- Göra korta uppgifter
- Göra långa uppgifter
- Titta på film
- Hålla en presentation
- _____

Mål och motivation

Vilka är dina mål i utbildningen just nu?

Vad behöver du hjälp med för att nå dina mål?

Vad drömmer du om att göra i framtiden?

Nu

Framtid

Resultat

Hur tycker du att det går för dig i dina ämnen?

Estetisk verksamhet

Samhällskunskap

Idrott & hälsa

Religion

Matematik

Historia

Naturkunskap

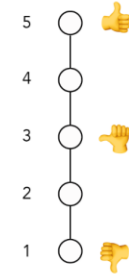
Yrkesämnen

Språk

Hemkunskap

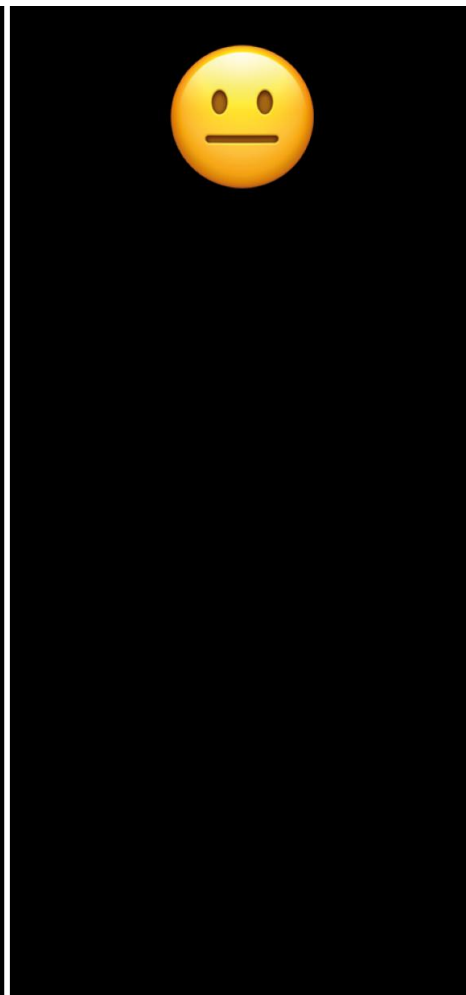
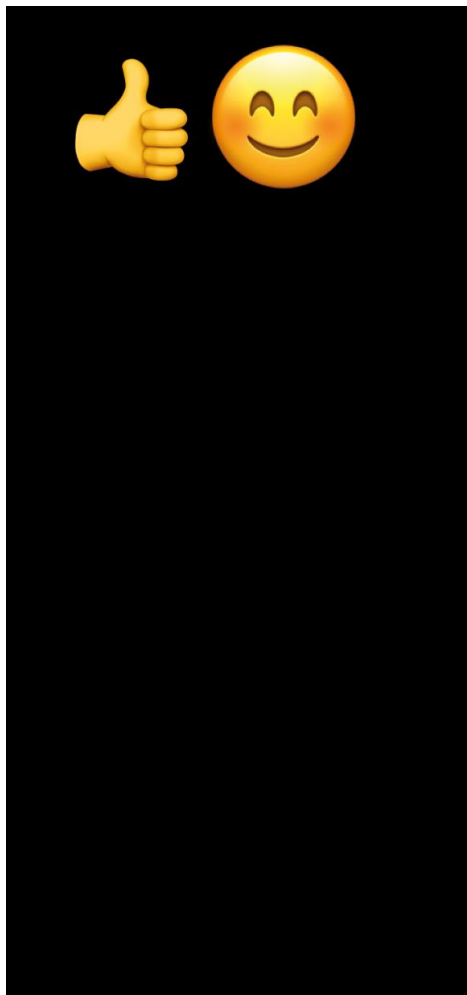
To do - plan framåt

Vad kan du göra för att lyckas med din utbildning och må bra?

Vad kan skolan göra för att du ska lyckas med din utbildning och må bra?

Vad kan andra göra för att du ska lyckas med din utbildning och må bra?

Samtalsmatta

SAMTALSSTARTARE

INLEDNING

Samtalsstartaren är till för att skapa delaktighet och få med elevers röst i frågor som rör skolnärvaro. Genom att tänka och arbeta tillsammans bidrar vi till att göra skolan till en plats där alla elever kan och vill vara.

De områden som finns i samtalsstartaren bygger på elevers berättelser om vad som bidrar till närvaro och vad som kan öka risk för frånvaro. Den är tänkt som inspiration till samtal och idéer. Lägg gärna till fler områden om något saknas.

DEL 1 - Samtala

1. Fördela roller:

Tidshållare

Fokushållare

Antecknare

2. Samtala utifrån områdena nedan med hjälp av följande stödfrågor:

Fråga A: Vilka områden, utifrån din upplevelse eller erfarenhet, har störst påverkan på att du/elever kommer till skolan och deltar på lektioner? Varför?

Fråga B: Vilka områden, utifrån din upplevelse eller erfarenhet har störst påverkan på frånvaro, att du/elever inte kommer till skolan eller deltar på lektioner? Varför?

DEL 2 - Sammanfatta

Sammanfatta samtalet genom att skriva ned vad gruppen har sagt om vilka faktorer som bidrar till närvaro och vilka som ökar risk för frånvaro.

Det som bidrar till närvaro?

-
-
-
-

Det som ökar risk för frånvaro?

-
-
-
-

Hälsa

Till exempel sömn, kost, fysisk aktivitet, stress, psykiskt mående

Relationer

Tex. vänner, gruppkultur, gemenskap, sammanhållning, andra trygga relationer

Lärmiljö

Tex. struktur, tydlighet, arbetsätt, arbetsro, information, korridorer, klassrum

Bemötande

Tex. känna sig välkommen, respekterad, bli litad på, att någon bryr sig

Annat

Annat som..

Schema

Tex. rast, starttid, håltimmar, sluttid, byte av lektion / aktivitet

Individuella behov

Tex. anpassningar, för höga/ låga krav, att få hjälp och stöd

Delaktighet

Tex. möjlighet att påverka, bli lyssnad på, kunna delta

Meningsfullhet

Tex. att något känns viktigt / intressant, val av program, motivation, roliga aktiviteter

DEL 3 - Prioritera

Prioritera det viktigaste området att arbeta med på vår skola för att stärka närvaro:

Det viktigaste området är

för att

.....

Förbättring 1: Ge exempel på hur skulle skolan kunna bidra till att förbättra det här området?

.....

.....

Förbättring 2: Ge exempel på hur jag som elev/vi som elever kan bidra till att förbättra det här området?

.....

.....

SAMTALSGUIDE

INLEDNING

Samtalsguiden är till för att du som elev ska kunna ge ditt perspektiv på skolsituationen och vad som påverkar dina möjligheter att komma till skolan och vara på lektioner. Vi vill att skolan ska vara en plats där du som elev kan och vill vara.

I samtalsguiden finns områden som bygger på elevers berättelser om vad som bidrar till närvaro och vad som kan öka risk för frånvaro. Områdena kan vara ett stöd i samtalet. Lägg gärna till fler områden om du tycker att något saknas.

DEL 1 - Samtala

Samtala utifrån områdena nedan med hjälp av följande stödfrågor:

Fråga A: Vilka områden har störst påverkan på närvaro, att du kommer till skolan och deltar på lektioner? Varför?

Fråga B: Vilka områden har störst påverkan på frånvaro, att du inte kommer till skolan/ inte deltar på lektioner? Varför?

DEL 2 - Sammanfatta

Sammanfatta samtalet genom att skriva ned vilka faktorer som bidrar till närvaro och vilka som ökar risk för frånvaro.

Det som bidrar till närvaro?

-
-
-
-

Det som ökar risk för frånvaro?

-
-
-
-

Hälsa

Till exempel sömn, kost, fysisk aktivitet, stress, psykiskt mående

Relationer

Tex. vänner, gruppkultur, gemenskap, sammanhållning, andra trygga relationer

Lärmiljö

Tex. struktur, tydlighet, arbetsätt, arbetsro, information, korridorer, klassrum

Bemötande

Tex. känna sig välkommen, respekterad, bli litad på, att någon bryr sig

Annat

Annat som...

Schema

Tex. rast, starttid, håltimmar, sluttid, byte av lektion / aktivitet

Individuella behov

Tex. anpassningar, för höga/ låga krav, att få hjälp och stöd

Delaktighet

Tex. möjlighet att påverka, bli lyssnad på, kunna delta

Meningsfullhet

Tex. att något känns viktigt / intressant, val av program, motivation, roliga aktiviteter

DEL 3 - Förändra

Vad kan skolan göra för att stärka din närvaro i skolan och på lektioner?

-
-
-
-
-

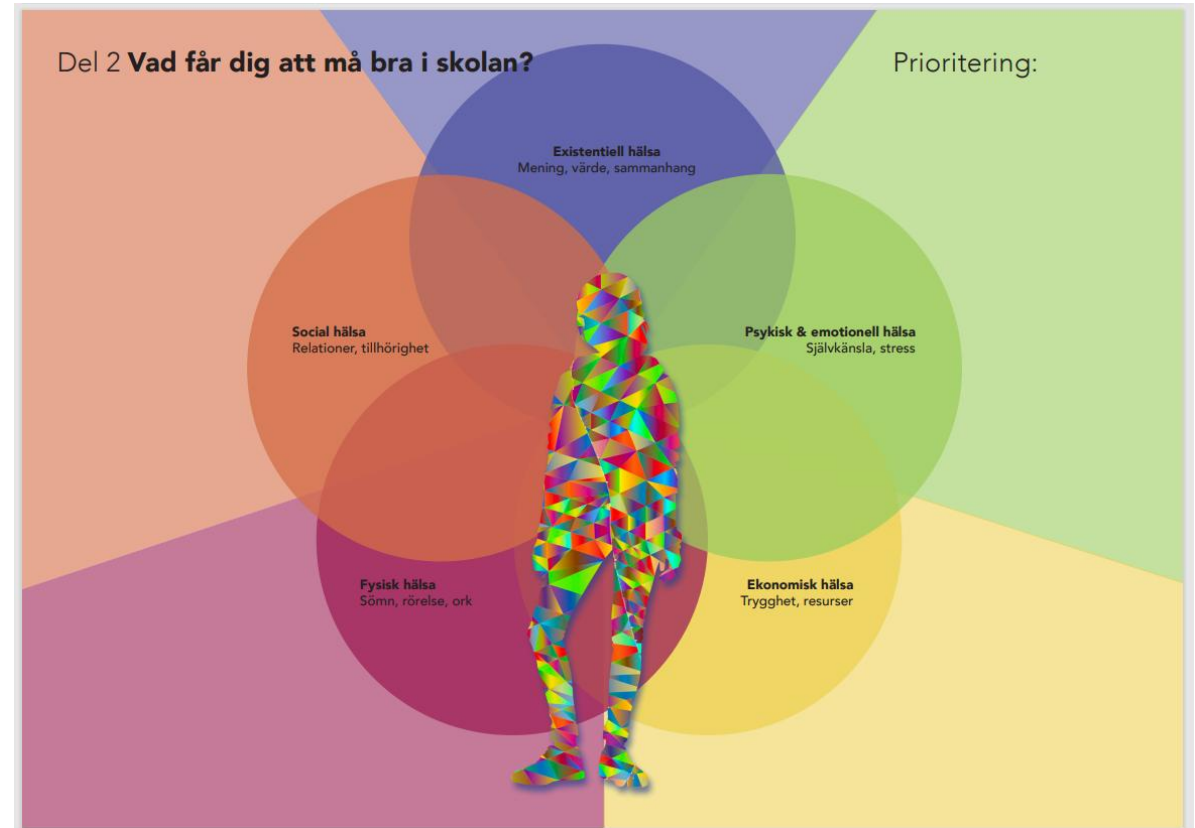
Lyft fram dina styrkor! Vilka av dina styrkor använder du som möjliggör din närvaro?

-
-
-

Datum för uppföljning:

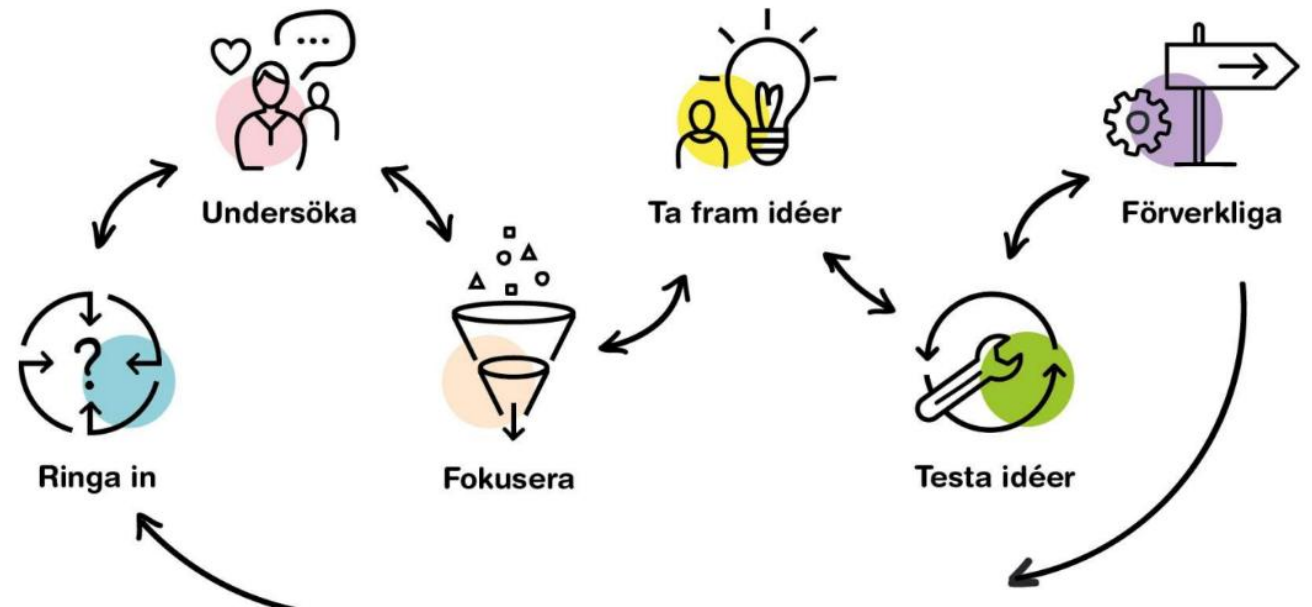
Pågående arbete

- Främjande arbetssätt och system i skolan
- Involvera elever i arbetet
- Modell för datadrivna dialoger med elever

Hur?

- Undersök
- Bjud in i forum/ arenor
- Skapa tillsammans (inte lösa åt elever)
- Utvärdera och justera
- Sprid

Avslutning och EXIT

Syfte med passet:

- Nya perspektiv på och verktyg för att skapa elevdelaktighet i förbättringsarbete
- Inspiration till fortsatt arbete

Länkar

- [Innovationsguiden | SKR](#)